

МИЛИЦА ГРКОВИЋ (Нови Сад)

ДОПРИНОС ПРОФЕСОРА БОШКОВИЋА ОНОМАСТИЧКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА КОД НАС

Када је др Радосав Бошковић 1949. године у Београду говорио о своме професору академику Александру Белићу рекао је: „Потребно би било рећи неколико речи о Белићу као наставнику и учитељу. Овде би требало рећи неколико топлих речи. Професор Белић их — потпуно заслужује. Али — ја сам слаб мајстор за такве речи.“¹

Док је размишљао шта ће рећи и када је ово говорио није ни слутно да ће у мају 1987. године његови пријатељи и ученици бити сакупљени у његовом родном крају да нађу праве речи којима ће осветлити лик драгог човека и професора и да ће им исто тако бити тешко да нађу најлепше речи захвалности учитељу који је оставио дубок траг у успоменама и радостима оних који су од њега учили и волели га.

Ја данас нећу говорити о његовој основној заслуги за науку о језику и њен развој, о томе је речено већ доста. По мом мишљењу његово највеће дело су многобројни студенти које је он васпитавао и учио, а који данас држе наставу и науку о језику.

Узимајући у обзир све што је о њему речено, задржаћу се само на његовом доприносу да се код нас развију ономастичка истраживања. У времену између два рата и после рата код нас није написано много радова из ономастике и сваки рад који је могао допринети њеном развоју добро је дошао.

¹ Радосав Бошковић, *Одабрани чланци и расправе*, Црногорска академија наука и умјетности, посебни радови, књ. 1, Титоград 1978, 196.

Основно одређење професора Бошковића била је упоредна граматика словенских језика, а осим тога и у оквиру тога, наука о образовању речи. Његова дисертација *Развитак суфикса у јужнословенској језичкој заједници*² управо је један од најзначајнијих радова код нас који задира у творбене моделе личних и географских имена на јужнословенском простору. У расправи *Поводом неких топонима*³ која је написана 1974. године осветлио је неке теже схватљиве ономастичке обрасце. Међутим, по мом мишљењу, највише доприноса дао је у раду *Око неких старосрпских личних хипокористика*.⁴ У тој расправи најзначајније поглавље представља објашњење праћења личних хипокористика на ј од такозваних скраћених имена. Сличне вредности је и рад *Три старе именице које нису то*.⁵ Веома инстрективан чланак, објављен 1976. године јесте *Из ономастичке деривације и поводом ње*.⁶ Исте године настао је и чланак *О босанско-херцеговачкој деклинацији Салко, Салке*⁷ и рад *И добри Даничић неки пут задрема*.⁸ Његово интересовање за Даничићев рад огледа се и у избору теме *Категорија старих српскохрватских личних хипокористика типа Андре — Андрете у интерпретацији Даничића и других*.⁹

Овим поменутиим радовима професор Бошковић је савременим ономастичким истраживањима дао посебан печат и путоказ како ваља радити. Многи радови о проблемима из ономастике написани у последње време базирају се на полазиштима професора Бошковића или су настали под његовим утицајем. На пример, колега Радојица Јовићевић, наследник професора Бошковића, написао је и одбранио дисертацију, а штампана је и књига *Лична имена у старословенском језику*.¹⁰ Свакако је овај рад настао као резултат утицаја учитеља на ученика. Мислим да су и други радови колеге Јовићевића резултат тога.

Професора Бошковића данас више нема, али на овом скупу оживела су сећања. На крају бих хтела да испричам један део успомена из времена када сам одлазила у кабинет код професора Бошковића у згради Капетан-Мишиног здања на Студентском тргу. Код професора сам дошла када сам 1972. године завршила књигу *Речник личних имена код Срба*, мислећи да ћу остати само неколико часова, управо онолико колико је потребно да он погледа како то изгледа. Међутим,

² Нав. дело, 49—175.

³ Нав. дело, 379—392.

⁴ Нав. дело, 413—419.

⁵ Нав. дело, 421—427.

⁶ Нав. дело, 437—444.

⁷ Нав. дело, 451—453.

⁸ Нав. дело, 471—473.

⁹ Нав. дело, 475—487.

¹⁰ Радојица Јовићевић, *Лична имена у старословенском језику*.

догодило се сасвим друкчије. Од тада сам га врло често посећивала и много времена проводила с њим, све до његове тешке болести. У то време проучавала сам и прикупљала средњовековне повеље и писма писана ћирилицом. У њему се поред осталог налазио и богат ономастички материјал. Идеја о мојој обради имена у Дечанским хрисовуљама зачала се у тим разговорима.

Када је припремана Прва југословенска ономастичка конференција у Тивту 1975. године, жалио је што не може да учествује у раду тог састанка и говорио да је црногорски терен права ризница ономастичких података. Сећам се да је једном рекао да свако име места или човека о коме размишља, тражи у својим успоменама из родног краја. Моје интересовање за Црну Гору, њене пределе, њена племена и њене људе било је у савршеном складу с најдражим темама професора Бошковића. Био је живи извор прича из времена у којима је помешана историја и народно предање.

Причао ми је често о радовима које пише, а тих година највише је урадио на пољу ономастике. Веровао је да ће урадити и више, а то судим на основу тога што је озбиљно говорио: „Желим да решим теже проблеме из ономастике да они ма који долазе после мене буде лакше“. Нажалост, тешка болест га је мучила, а смрт је дошла пре него што је успео да оствари своје замисли.

На крају желим да кажем да је кабинет професора Бошковића, који је скоро до поноћи свакога дана био отворен за пријатеље, ученике, познанике и путнике намернике, био још једна учioniца Београдског филолошког факултета.

Милица ГРКОВИЧ

ВКЛАД ПРОФЕССОРА БОШКОВИЧА В ОНОМАСТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ У НАС

Резюме

Известный профессор Филологического факультета в Белграде Радосав Бошковић сделал огромный вклад в науку о языке, и, навсегда остался в памяти своих студентов и коллег. Многие его работы и в наше время не утратили своей актуальности не только у нас, но и в мире.

Его труды имеют исключительное значение для развития нашей ономастики. Хотя не большие по объему, они дают многочисленные решения весьма важных проблем. И многие современные исследователи берут их исходными положениями.

Помимо многих заслуг в области ономастики, профессор Бошкович многое сделал на создании кадров, которые сейчас продолжают ономастические исследования, т.к. многие новые труды — результат его влияния. С полным правом можно сказать, что кабинет профессора Радосава Бошковича был еще одной аудиторией филологического факультета в Белграде.